

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 72.309 van 9 maart 1998
in de zaak A. 43.243/IX-231.**

In zake : Nicolas VERHOEVEN,
wonende te KORTENBERG,
Peperstraat 43

tegen :

de Regie van Telegrafie en Telefonie, thans
BELGACOM.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat Nicolas VERHOEVEN op 24 oktober 1990 heeft ingediend om de vernietiging te vorderen van het besluit van 1 oktober 1990 van de Minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie (thans BELGACOM) waarbij hem met ingang van 1 november 1990 eervol ontslag wordt verleend uit zijn ambt van adviseur-generaal met machtiging aanspraak te maken op pensioen;

Gelet op het arrest nr. 35.973 van 11 december 1990 waarbij de schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt verworpen;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Eerste Auditeur F. GEENS;

Gelet op de beschikking van 22 augustus 1995 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verzoekende partij;

Gelet op de beschikking van 9 februari 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 2 maart 1998;

Gehoord het verslag van Staatsraad J. SMETS;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat P. HOREMANS die, loco Advocaat J. VERMEERSCH, verschijnt voor verzoeker, en van Juridisch Directeur R. DAEMS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur F. GEENS;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

Overwegende dat de gegevens van de zaak als volgt kunnen worden samengevat :

1.1. Bij ministerieel besluit van 8 maart 1977 wordt verzoeker, die geboren is op 5 december 1926 en sedert 28 december 1949 tewerkgesteld was bij de toenmalige Regie van Telegrafie en Telefonie, benoemd tot de graad van adviseur-generaal van het technisch kader van de Regie der Telefonie en Telegrafie.

1.2. Op 10 april 1990 dient verzoeker, die toen de leeftijd van 63 jaar had bereikt, een aanvraag in tot vervroegde pensionering met ingang van 31 oktober 1990.

1.3. Bij ministerieel besluit van 1 oktober 1990 wordt aan verzoeker eervol ontslag verleend uit zijn ambt van adviseur-generaal met ingang van 1 november 1990 en met machtiging aanspraak te maken op pensioen.

1.4. Met een brief van 3 oktober 1990, gericht aan de Minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, verklaart verzoeker zijn aanvraag tot vervroegde pensionering in te trekken.

1.5. Met een brief van 5 oktober 1990 antwoordt de Minister aan verzoeker dat hij niet kan ingaan op dit verzoek, aangezien hij op 1 oktober 1990 het besluit houdende eervol ontslag van verzoeker ondertekend had en daar niet wenst op terug te komen. Verzoeker ontving deze brief op 16 oktober 1990.

1.6. Op 16 oktober 1990 wordt, langs hiërarchische weg, het thans bestreden ministerieel besluit overhandigd aan verzoeker;

2. Over het voorwerp van het beroep.

Overwegende dat uit de tegen de bestreden beslissing aangevoerde middelen blijkt dat het beroep ook betrekking heeft op de in een brief van 5 oktober 1990 vervatte weigering van de toenmalige Minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie om het door hem genomen ministerieel besluit van 1 oktober 1990 houdende de pensionering van verzoeker in te trekken;

3. Over de gegrondheid van het beroep.

3.1.1. Overwegende dat verzoeker in een eerste middel de schending van artikel 6 (thans artikel 10) van de Grondwet aanvoert; dat hij dienaangaande het volgende stelt :

"Aangezien krachtens de belgische wetgeving voor mannelijke burgers de verplichte pensioenleeftijd vastgesteld werd op 65 jaar (zie o.m. KB nr. 50 dd. 24.10.1967, art. 4);

Aangezien nochtans in bepaalde omstandigheden en onder bepaalde voorwaarden mannelijke werknemers kunnen verzoeken vervroegd oppensioengesteld te worden;

Aangezien echter geenszins wie dan ook kan verplicht worden tot een dergelijk verzoek tot vervroegde oppensioenstelling, daar dit een volledig vrije beslissing is van de betrokken persoon in kwestie, gezien de verplichte pensioenleeftijd voor alle mannelijke burgers slechts is vastgesteld op 65 jaar;

Aangezien een correlatief van deze volledige vrijheid voor de betrokken mannelijke burgers om desgevallend vervroegd pensioen te vragen onmiskenbaar is, zolang de pensionering althans geen aanvang heeft genomen, hetgeen voor verzoekende partij het geval zou geweest zijn op 1.11.1990, dat deze aanvraag tot vervroegde oppensioenstelling ten alle tijde kan ingetrokken worden;

Aangezien immers zoals reeds hogergezegd niemand kan gedwongen worden tot deze vervroegde pensionering;

Aangezien het kwestieuze en bestreden ministerieel besluit dd. 1.10.1990 aangaande de vervroegde oppensioenstelling van verzoekende partij dan ook alleen reeds omwille van deze hogervermelde redenen dient vernietigd te worden en meer bepaald omwille van het feit dat door dit besluit aan verzoekende partij de mogelijkheid ontnomen werd in volledige vrijheid te beslissen tot de intrekking van zijn verzoek tot vervroegde oppensioenstelling, vrijheid dewelke de zijne diende te blijven minstens tot op het ogenblik van de aanvang van zijn pensionering;

Aangezien verder dient gesteld te worden dat het kwestieuze en thans bestreden ministerieel besluit dd. 1.10.1990 pas bindende rechtskracht had op het ogenblik van de bekendmaking aan verzoekende partij, bekendmaking dewelke heeft plaatsgevonden op 16.10.1990, dus ruimschoots na het indienen van het verzoek tot intrekking van de aanvraag tot vervroegde pensionering vanwege verzoekende partij;

Aangezien, gelet op het feit dat het bestreden ministerieel besluit dd. 1.10.1990 pas ten vroegste op 16.10.1990 bindende kracht kreeg, dan alleszins dit voor voormelde ministerieel besluit dd. 1.10.1990 zeker geen enkel beletsel kon vormen voor het verzoek tot intrekking van de aanvraag tot vervroegde pensionering vanwege verzoekende partij;

Aangezien om al deze hogervermelde redenen door de weigering om rekening te houden met dit verzoek tot

intrekking van het verzoek tot vervroegde pensionering in hoofde van verzoekende partij, aldus verzoekende partij als het ware dwingend tot deze vervroegde pensionering en hem zijn vrijheid zolang hij geen 65 jaar is daarover vrij te beslissen ontnemend, alleszins art. 6 van de grondwet werd geschonden;

Aangezien art. 6 van de grondwet immers stelt dat alle belgen gelijk zijn voor de wet;

Aangezien deze gelijkheid hier manifest geschonden werd daar waar verzoeker gedwongen wordt tot een vervroegde pensionering op 63-jarige leeftijd terwijl alle andere mannelijke burgers gerechtigd zijn hierover vrij te beslissen zolang ze geen 65 jaar zijn, daar de pensioenleeftijd voor mannelijke burgers algemeen werd vastgesteld op 65 jaar;

Dat dan ook reeds omwille van deze manifeste schending van art. 6 van de grondwet de vernietiging van het ministerieel besluit in kwestie zich opdringt";

3.1.2. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord onder meer als volgt repliceert :

"Uit de bepalingen van het artikel 1 van de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen blijkt, dat de pensioengerechtigde leeftijd in de openbare sector 65 jaar is.

Op aanvraag van de betrokkene en volgens de modaliteiten vervat in het artikel 63 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen, wordt in de overheidssector evenwel pensioen verleend vanaf de leeftijd van 60 jaar.

Onder verwijzing naar hetgeen daaromtrent door de rechtspraak en de rechtsleer wordt voorgehouden, impliceert de grondwettelijke regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet dat alle rechtsonderhorigen die zich in eenzelfde toestand bevinden, gelijk moeten behandeld worden.

Zoals hoger is gebleken, zijn er inzake pensioengerechtigde leeftijd in de overheidssector twee door de wet gecreëerde stelsels, namelijk een stelsel waarbij men op 65 jaar op pensioen wordt gesteld en een regime waarbij men op zijn aanvraag vervroegd pensioen bekomt vanaf de leeftijd van 60 jaar.

Ingevolge zijn pensioenaanvraag van 10 april 1990 heeft de heer Nicolas VERHOEVEN zich op totaal vrijwillige basis gerangschikt in het stelsel, dat voor doel heeft vervroegd pensioen vanaf 60 jaar toe te kennen. Naar aanleiding van deze aanvraag, werd logischerwijze de administratieve procedure om in zijn vervanging te voorzien op gang gebracht. Deze procedure werd inmiddels ook afgehandeld.

Met zijn schrijven van 3 oktober 1990 trekt betrokkene evenwel zonder enig motief zijn verzoek

tot vervroegde pensionering in. Inmiddels was hem bij besluit van 1 oktober 1990 eervol ontslag verleend en dit in overeenstemming met zijn verzoek van 10 april 1990. Aangezien daarop niet werd teruggekomen, beschouwt verzoeker dit besluit als strijdig met artikel 6 van de Grondwet.

De verwerende partij kan zich geenszins akkoord verklaren met deze zienswijze. Eerst en vooral gaat de vergelijking van zijn situatie met deze van de personen uit de overheidssector die opteren voor het stelsel van pensionering op 65 jaar niet op aangezien het hier gaat om een geheel van rechtsonderhorigen die zich niet in dezelfde toestand bevinden als verzoeker. Zoals reeds uiteengezet, werd de aangevochten beslissing getroffen ingevolge de aanvraag van verzoeker, aanvraag waardoor hij totaal vrijwillig opteerde voor het stelsel van het vervroegd pensioen.

(...)

Hoe dan ook, de verwerende partij kan bezwaarlijk aannemen dat men, althans zonder daaromtrent aanvaardbare motieven naar voor te brengen, van het ene in het andere stelsel van pensionering zou overstappen.

Naar het inzicht van de verwerende partij kan dan ook geen sprake zijn van schending van artikel 6 van de Grondwet.

Het middel is dan ook ongegrond";

3.1.1. Overwegende dat verzoeker in zijn memorie van wederantwoord, wat dit middel betreft, de in het verzoekschrift aangevoerde argumenten herneemt; dat hij daaraan toevoegt dat de interpretatie van de verwerende partij dat de intrekking van de aanvraag tot vervroegde pensionering zes maanden vóór de pensionering dient te geschieden, in strijd is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel;

3.1.4. Overwegende dat verzoeker, zoals ieder andere burger die zich in de door de pensioenwetgeving bepaalde voorwaarden bevindt, vrij kon kiezen om al dan niet gebruik te maken van de mogelijkheid om vervroegd te worden gepensioneerd; dat hij voor die mogelijkheid heeft geopteerd in zijn aanvraag van 10 april 1990; dat hij zijn aanvraag tot vervroegde pensionering heeft ingetrokken nadat de bestreden beslissing was genomen; dat niet in te zien valt hoe de bestreden beslissing,

die een gunstig gevolg geeft aan die aanvraag, het gelijkheidsbeginsel zou kunnen schenden; dat voorts uit het gelijkheidsbeginsel niet voortvloeit dat een ambtenaar die zijn aanvraag tot vervroegde pensionering heeft ingediend - en derhalve een keuze heeft kunnen maken betreffende het tijdstip van zijn pensionering -, er tot op de dag voorafgaand aan de pensionering recht zou op hebben om op zijn keuze terug te komen of dat de overheid ertoe verplicht zou zijn een individuele administratieve rechtshandeling terug in te trekken om de enkele reden dat een belanghebbende hierom verzoekt; dat verzoeker, door een keuze te maken voor vervroegde pensionering, zichzelf in een andere situatie heeft geplaatst dan die van ambtenaren die de bedoelde keuze niet of nog niet hebben gemaakt; dat verzoeker niet aantoont dat de intrekking van de aanvraag tot vervroegd pensioen in vergelijkbare gevallen wel werd aanvaard; dat het eerste middel niet gegrond is;

3.2.1. Overwegende dat verzoeker in zijn tweede middel aanvoert dat de bestreden beslissingen de rechtens vereiste feitelijke grondslag missen; dat hij te dien aanzien het volgende stelt :

"Aangezien de rechtens vereiste feitelijke grondslag waarop een beslissing zoals in casu het ministerieel besluit dd. 1.10.1990, van vervroegde oppensioenstelling kan genomen worden, uiteraard de aanvraag is van de betrokken persoon, dewelke om vervroegde oppensioenstelling verzoekt;

Aangezien zoals hoger reeds gezegd deze betrokken persoon alleszins volledige vrijheid heeft om te verzoeken tot een dergelijke op vervroegde pensioenstelling, met als logisch gevolg deze persoon eveneens over de vrijheid dient te beschikken zijn verzoek tot vervroegde oppensioenstelling in te trekken;

Aangezien weliswaar verzoekende partij op 10.4.1990 een aanvraag had ingediend tot vervroegde oppensioenstelling;

Aangezien echter op het ogenblik dat het ministerieel besluit dd. 1.10.1990 bindende rechtskracht kreeg ten overstaan van verzoekende partij, zijnde op datum van de officiële kennisgeving van 16.10.1990, deze rechtens vereiste feitelijke grondslag niet meer

aanwezig was, daar op 3.10.1990 reeds verzoekende partij zijn verzoek tot vervroegde oppensioenstelling had ingetrokken en de wens ter kennis had gegeven verder in dienst te blijven bij de Regie der Telegrafie en Telefonie.

Dat het dan ook duidelijk is dat het bestreden ministerieel besluit dd. 1.10.1990 niet berust op de rechtens vereiste feitelijke grondslag en uit dien hoofde dan ook vernietigd dient te worden";

3.2.2. Overwegende dat de verwerende partij hierop als volgt antwoordt :

"Verzoeker stelt dat het bestreden besluit van 1 oktober 1990 niet berust op de rechtens vereiste feitelijke grondslag, zijnde de aanvraag tot vervroegde oppensioenstelling door de betrokkene. Deze aanvraag werd immers door de verzoekende partij met zijn schrijven van 3 oktober 1990 ingetrokken, terwijl het besluit van 1.10.1990 slechts rechtskracht kreeg ten overstaan van verzoekende partij op de datum van de kennisgeving van 16 oktober 1990.

Het besluit van 1 oktober 1990 vindt zijn oorzaak in de keuze die de betrokkene in volle vrijheid heeft gemaakt door te opteren voor het stelsel van de vervroegde oppensioenstelling. Door dit initiatief van verzoeker werd logischerwijze de administratieve procedure om in zijn vervanging te voorzien op gang gebracht.

De feitelijke grondslag van het besluit van 1 oktober 1990 is derhalve de aanvraag tot vervroegde pensionering van de betrokkene en de naar aanleiding van die aanvraag op gang gebrachte vervangingsprocedure.

Met zijn schrijven van 3 oktober 1990 trekt verzoeker zijn aanvraag tot vervroegde pensionering zonder enig motief in.

Het feit dat het besluit van 1 oktober 1990 door de verder hieraan verbonden administratieve afhandeling op 16 oktober 1990 aan de belanghebbende werd betekend, neemt niet weg dat het op 1 oktober 1990 de aanvraag van 10 april 1990 en de daaropvolgende vervangingsprocedure als feitelijke grondslag had. In die zin kon de intrekking van de aanvraag door verzoeker met zijn schrijven van 3 oktober 1990 die alleszins op 1 oktober 1990 bestaande feitelijke grondslag niet meer uitwissen.

Het middel is dan ook ongegrond";

3.2.3. Overwegende dat verzoeker in zijn memorie van wederantwoord geen nieuwe argumenten naar voren brengt;

3.2.4. Overwegende dat het besluit van 1 oktober 1990 tot vervroegde pensionering van verzoeker als feitelijke grondslag zijn aanvraag van 10 april 1990 tot vervroegde pensionering heeft; dat, in tegenstelling tot wat verzoeker beweert, de aanwezigheid van de vereiste feitelijke grondslag van een administratieve rechtshandeling moet worden beoordeeld op het ogenblik dat die rechtshandeling is genomen; dat de bekendmaking van die rechtshandeling de tegenstelbaarheid van die rechtshandeling betreft, maar geen uitstaans heeft met de geldigheid ervan; dat het tweede middel niet gegrond is;

3.3.1. Overwegende dat verzoeker in zijn derde middel de schending van de zorgvuldigheidsplicht aanvoert; dat hij dienaangaande het volgende stelt :

"Aangezien vanzelfsprekend de vervroegde oppensioenstelling en het daarmee gepaard gaande ontslag van verzoekende partij een aangelegenheid (is) dewelke voor verzoekende partij van zeer groot belang is;

Aangezien de betrokken overheid, zijnde in casu de Regie der Telegrafie en Telefonie, dan ook aan een nauwgezette afweging van de verscheidene belangen van de betrokken partijen had dienen te doen;

Aangezien in casu de Regie der Telegrafie en Telefonie nochtans niet aan deze zorgvuldige belangenafweging heeft gedaan door zomaar het verzoek tot intrekking van zijn aanvraag tot vervroegde oppensioenstelling vanwege verzoekende partij te negeren en te handelen alsof dit verzoek tot intrekking niet bestond";

3.3.2. Overwegende dat de verwerende partij in haar memorie van antwoord als volgt antwoordt :

"De verzoekende partij voert aan dat door zijn verzoek tot intrekking van zijn aanvraag te negeren en te handelen alsof dit verzoek tot intrekking niet bestond, de betrokken overheid niet aan een zorgvuldige belangenafweging heeft gedaan en daardoor het zorgvuldigheidsbeginsel heeft geschonden.

Zoals reeds vermeld vindt het besluit van 1 oktober 1990 zijn oorzaak in de keuze die de betrokkene in volle vrijheid heeft gemaakt door te opteren voor het stelsel van de vervroegde oppensioenstelling. Door dit initiatief van verzoeker werd

logischerwijze de administratieve procedure om in zijn vervanging te voorzien op gang gebracht. Het besluit van 1 oktober 1990 kadert in deze naar aanleiding van de vrije keuze van de betrokkene op gang gebrachte procedure, waarbij rekening werd gehouden met de onderscheiden belangen der betrokken partijen, zijnde de vervroegde oppensioenstelling in hoofde van de betrokkene en zijn behoorlijke vervanging in het belang van de Regie T.T.

Het zorgvuldigheidsbeginsel werd derhalve onmiskenbaar gerespecteerd bij het nemen van het besluit van 1 oktober 1990.

Wanneer verzoeker met zijn schrijven van 3 oktober 1990, dus nadat het bestreden besluit getroffen is, zijn aanvraag met de daaraan verbonden consequenties intrekt, kan niet worden volgehouden dat de overheid door niet terug te komen op een genomen beslissing het zorgvuldigheidsbeginsel zou geschonden hebben en dit des te meer omdat verzoeker zonder daartoe enig motief aan te tonen tot intrekking van zijn aanvraag tot vervroegd pensioen had verzocht.

Het middel is dan ook ongegrond";

3.3.3. Overwegende dat verzoeker hierop repliceert dat de procedure tot zijn vervanging op het moment dat hij zijn aanvraag tot vervroegde pensionering introk nog steeds lopende was, zodat de verwerende partij over de mogelijkheid beschikte verzoeker opnieuw tewerk te stellen zonder de goede werking van de dienst of de rechten van derden in het gedrang te brengen;

3.3.4. Overwegende dat uit niets blijkt dat de Minister niet met de vereiste zorgvuldigheid heeft gehandeld, zowel bij het nemen van het bestreden besluit, als bij het nemen van de weigeringsbeslissing tot intrekking van het besluit tot vervroegde pensionering van verzoeker; dat hij integendeel vermocht rekening te houden met de belangen van andere ambtenaren, met name de kandidaten voor een benoeming, ter vervanging van verzoeker, binnen het raam van een reeds lang voordien aangevatte benoemingsprocedure; dat het middel niet gegrond is;

3.4.1. Overwegende dat verzoeker als vierde middel de schending van het redelijkheidsbeginsel aanvoert; dat hij dienaangaande het volgende stelt :

"Aangezien het geenszins als redelijk kan bestempeld worden aan verzoekende partij als het ware de vrijheid te ontnemen vrijheid dewelke als correlatief onverbrekkelijk verbonden is met de vrijheid om de vervroegde oppensioenstelling aan te vragen, om deze aanvraag in te trekken, en verzoekende partij aldus voor een voldongen feit te plaatsen van de nakende oppensioenstelling ingaand op 1.11.1990";

3.4.2. Overwegende dat de verwerende partij als volgt antwoordt :

"Verzoeker stelt dat de bestreden rechtshandeling de redelijkheid als grens heeft.

Hij houdt voor dat hem zijn vrijheid ontnemen om zijn aanvraag tot vervroegde oppensioenstelling in te trekken geenszins als redelijk kan bestempeld worden.

Er dient hier nogmaals benadrukt dat het besluit van 1 oktober 1990 zijn oorzaak vindt in de keuze die de betrokkene in volle vrijheid heeft gemaakt door te opteren voor het stelsel van de vervroegde oppensioenstelling, waardoor de administratieve procedure om in zijn vervanging te voorzien werd op gang gebracht. Het besluit van 1 oktober 1990 kadert in deze naar aanleiding van de vrije keuze van de betrokkene op gang gebrachte en behoorlijk gevoerde procedure, waardoor het dan ook naar recht en redelijkheid wordt gedragen.

Wanneer verzoeker met zijn schrijven van 3 oktober 1990, dus nadat het bestreden besluit getroffen is, zijn aanvraag met de daaraan verbonden consequenties intrekt, kan niet worden volgehouden dat de grens van de redelijkheid wordt overschreden indien niet meer op een volstrekt regelmatig getroffen beslissing wordt teruggekomen, en dit des te meer omdat verzoeker zonder daartoe enig motief aan te tonen, tot intrekking van zijn aanvraag tot vervroegd pensioen had verzocht.

Ook dit middel is derhalve ongegrond";

3.4.3. Overwegende dat verzoeker in zijn memorie van wederantwoord geen nieuwe argumenten met betrekking tot het middel aanbrengt;

3.4.4. Overwegende dat het redelijkheidsbeginsel slechts is geschonden wanneer het betrokken bestuur op evidente wijze een onredelijk gebruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid; dat, met andere woorden, het redelijkheidsbeginsel slechts is geschonden wanneer het niet denkbaar is dat enige, naar redelijkheid beslissende, overheid de betrokken beslissing zou kunnen uitvaardigen; dat zulks te dezen niet het geval is; dat verzoeker immers zelf de keuze voor een vervroegde pensionering heeft gemaakt en de overheid hieraan gevolg heeft gegeven; dat verzoeker slechts laattijdig op zijn beslissing is teruggekomen; dat de bestuursoverheid, wanneer zij besliste het besluit tot vervroegde pensionering van verzoeker niet in te trekken, in redelijkheid rekening heeft kunnen houden met het gegeven dat de benoemingsprocedure ter vervanging van verzoeker reeds in een zeer ver gevorderd stadium verkeerde; dat de bestuursoverheid derhalve, door die beslissing te nemen, geen kennelijke beoordelingsfout heeft gemaakt; dat het middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op vierduizend frank, komen ten laste van verzoeker.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op negen maart 1900 achtennegentig, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH. G. BAETEMAN,

eerste voorzitter van
de Raad van State,

A. BEIRLAEN,
J. SMETS,
M. MILOJKOWIC,

staatsraad,
staatsraad,
toegevoegd griffier.

De griffier,

De voorzitter,

M. MILOJKOWIC.

G. BAETEMAN.